

Semavi Eyice

GOLEŖTİ (ROMANYA)'DE KÜÇÜK BİR TÜRK HÂTIRASI
Alemdar Mustafa adına H. 1221 (=1806) tarihli bir kitabe

TARİH DERGİSİ

Sayı : XXXII Mart : 1979

Ord. Prof. İ. Hakki Uzunçarşılı
Hâtıra Sayısı'ndan

Ayrı basım

baş No: 26202

DEBİYAT FAKÜLTESİ BASIMEVİ
İSTANBUL — 1979

ser No: 26199

GOLEŞTI (ROMANYA)'DE KÜÇÜK BİR TÜRK HÂTIRASI

Alemdar Mustafa adına H. 1221 (=1806) tarihli bir kitabe

Semavi Eyice

Bir symposium'a katılmak üzere 1977 yılı Eylül ayı başlarında Romanya'ya gitmiş ve Bükreş'de yapılan toplantıların sonunda 14 Eylül Çarşamba günü yapılan bir gezide bulunmuştuk. Gezi Bükreş'den başlayarak kuzeye doğru olmuş, ve Curtea de Argeş'deki tarihî eserler görüldükten sonra Piteşti üzerinden geri dönmüştü. Dönüş yolculuğu sırasında, ana yoldan sağa sapan bir ara yoldan Goleşti adındaki eski bir çiftlik evine uzanılmıştı. Osmanlı devrinde Eflâk (= Valachia) eyaletinin içinde kalan bu yer, eski ve soylu ailelerden birinin malikânesi idi ve 1942-1943 ile 1960-1961 yıllarında mükemmel biçimde tamir edilerek bir müze haline getirilmişti. Eflâk'ın boyarlarından Goleşcu ailesine ait olan bu malikâne (rumen dilinde buraya *conacul* = *konak* denmektedir), dört köşesinde yuvarlak birer kule olan muntazam bir dikdörtgen meydana getiren bir duvarla sınırlanmıştır¹. Bu duvarın doğuya bakan cephesinde ise iki tarafından birer çeşme bulunan esas giriş vardır. Konak etrafı duvarla çevrili parkın içinde ve bir kenarda yükselmekte, kuzey-batı köşede ise küçük bir hamam göze çarpmaktadır². 1977 yılı Eylülünde

1 M. Popescu ve C. İliescu, *Goleşti, Monumentele patrici noastre*, Bucureşti 1966. Rumen dilindeki bu küçük rehberde yazımıza konu olan kitabeli taşın bahsi geçmez.

2 Bu hamama, Türk hamamı denilmekte ise de, mimarisinde biz klâsik Türk konak hamamlarının özelliklerini pek bulamadık.

Goleşti'yi ziyaretimizde, dış kapının yanındaki iki çeşmeden sağdaki önünde mermerden bir yalak dikkatimizi çekmişti. Bu mermer yalak, sanat bakımından hiç de önemli olmamakla beraber, üzerinde türkçe bir kitabenin okunması onu bizim için değerli yapıyordu. O gün bardaktan boşanırcasına yağın yağmur yüzünden bu basit kitabenin bir resmini çekmemiz mümkün olmadı. Bu küçük eserin bir fotoğrafını bize sağlamalarını rica ettiğimiz Rumen meslektaşlar ise bu isteğimizi yerine getirmeği ihmal ettiler.

Türk-Rumen kültür anlaşması çerçevesi içinde 1978 yılı Mayıs ayı içinde Türk bilim adamlarından meydana gelen beş kişilik bir heyetin konferanslar vermek üzere Bükreş'e gitmesi T.C. Dışişleri Bakanlığınca kararlaştırılmış ve bizim de bu heyette bulunmuşluğumuz uygun görülmüştür. Konferanslardan sonra 27 Mayıs Cumartesi günü yapılan gezi sırasında, ricamız üzerine Goleşti'den tekrar geçmemiz mümkün oldu. Fakat talihin garip bir cilvesi olarak bu defa da yine şiddetli bir yağmur, kitabenin iyi bir resmini çekmemize imkân vermedi.

Bahis konusu yalak kabaca mermerden oyulmuş, dibek veya kuyu bileziği biçiminde bir taş kitlesidir. Dış yüzünün sadece kitabe olan kısmı düzlenmiş ve buraya kabartma harflerle şu kitabe işlenmiştir :

صاحب الخيرات والحسنات
الحاج مصطفى علمدار خيراتي
سنة ١٢٢١

Sahibü'l-hayrat ve'l hasenat
Elhac Mustafa Alemdar hayratı
sene 1221

Bu çok kısa ve basit kitabe, bir kuyu bileziği veya dibek biçimindeki yalagın tarihini H. 1221 = 1806/07 yılı olarak vermektedir ki, Osmanlı tarihinin önemli olaylara sahne olan yıllarındandır. Ayrıca kitabede bu yalagı yaptıranın adının Elhac Mustafa Alemdar olarak bildirilmesi de dikkati çekmektedir. Şu bakımdan dikkat çekicidir ki, H. 1221 (= 1806/07) yılı, tarihimize Alemdar Mustafa

Paşa olarak geçen, Ruscuk âyanı Alemdar veya Bayraktar Mustafa Ağa'nın tanınmağa başladığı yıldır³ ve kitabedeki Elhac Mustafa Alemdar adı da Alemdar Mustafa Paşa'yı akla getirmektedir⁴.

Kitabedeki Elhac Mustafa Alemdar'ın bir ünvanı yoktur. Sonra Sadrâzamlığa kadar yükselen⁵ ve bir ayaklanma sonunda Kasım 1808'de hayatına kendi eliyle son veren Alemdar Mustafa Paşa'nın⁶ H. 1212 (= 1797)'de Pazvandoğlu'nun elinden Ruscuk'u kurtardığı için Hassa Hasekisi olduğu, H. 1215 (= 1801)'de veya az önceleri Silahşor-ı Hassa rütbesini elde ettiği bilinir. Totrakan'da Manav İbrahim denilen sergerdeyi ele geçiren Alemdar Mustafa, H. 1218 Rebiülahir (= 1803)'de Kapucubaşılık ünvanını almış ve bu sıra-

3 Mustafa Paşa Türk kaynaklarında genellikle Alemdar lâkabı ile tanınır. Bayraktar lâkabı aynı anlamda olmakla beraber daha az ve daha çok yabancılar tarafından kullanılmıştır.

4 Efdalüddin [Tekiner], «Alemdar Mustafa Paşa», *Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası*, II (1327=1911), III (1328=1912) IV (1329=1913) 12 sayı sürmüş olan uzun bir araştırma, ayrıca bkz. Anonim, «Alemdar Mustafa Paşa hakkında birkaç söz», *Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası* II (1327=1911) s. 528-529; Ali Seydi, *Alemdar Mustafa Paşa İstanbul 1329*; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Meşhur Rumeli Âyanlarından Tirsinikli İsmail, Yılıkoğlu Süleyman Ağalar ve Alemdar Mustafa Paşa*, Ankara 1942, Kalost Arabyan, *Ruscuk âyanı Mustafa Paşa'nın hayatı ve kahramanlıkları* ermeniceden çev. Esat Uras, Ankara 1943; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, «Mustafa Paşa (Alemdar)» maddesi, *İslâm Ansiklopedisi*, VIII, s. 720-727; A.F. Miller, *Mustapha Pacha Bairaktar* (Association Internationale d'Etudes du Sud - Est européen - Etudes et documents concernant le Sud - Est européen, 7) Bucarest 1975. Alemdar Mustafa Paşa hakkında bu monografyalardan başka hiç bir yerde raslanmayan, hatta *Türkiye Bibliyografyası* ile Enver Koray, *Türkiye Tarih Yayınları Bibliyografyası*, İstanbul 1959 (2. basım)'da bile bulunmayan küçük bir kitabın varlığına burada işaret etmek isteriz : Arif Oruc, *Meşhur vezirler no. 1, Alemdar Mustafa Paşa*, İstanbul 1932.

5 *Hadikatü'l-vüzera*, İstanbul 1271, Bağdadî Abdülfettah Şevket zeyli, s. 18.

6 Bu ayaklanma ile ilgili yabancı dillerde iki eser vardır: A. Juchereau de Saint - Denys, *Revolutions de Constantinople en 1807 et 1808, précédés d'observations générales sur l'état actuel de l'empire ottoman*, Paris 1819, 2 cilt, yazar III. Selim devrinde Osmanlı devleti hizmetinde bulunmuş ve Boğaz istihkâmlarını kuvvetlendirmiş, III. Selim'in öldürülmesi üzerine İstanbul'dan ayrılmıştır. İkinci eser ise Avusturyalı bir elçilik tercümanının kaleminden çıkmıştır : O. Fr. von Schlechta - Wssehrd, *Die Revolutionen in Constantinopel in den Jahren 1807 und 1808, Ein Beitrag zur Reformgeschichte der Türkei*, «Sitzungsberichte d. Akademie, Phil. - hist. Klasse», C. Bd. 1. Heft, Wien 1882.

larda Hezargrad (= Razgrad) âyanı da nasbedilmiştir (H. 1218 = 1804). Alemdar Mustafa Ağa, efendisi Tirsinikli İsmail Ağa'nın öldürüldüğü H. 1221 Cemaziülahir (= Ağustos 1806) başlarına kadar Razgrad âyanıdır. Tirsiniklinin ölümü üzerine de onun yerini alarak Ruscuk Âyanlığını elde etmiş, pek az sonra da kendisine Mirahur-ı evvel payesi verilmiştir⁷. Bu yıl içinde 1806 yılı kasımında Rus'ların General Michelson idaresindeki orduları, savaş ilânı olmaksızın, Osmanlı topraklarına girerek Bender, Hotin kalelerini, arkasından da Kili ve Akkerman kalelerini de ele geçirmişler, sonra da Bükreş'e girmişler, Osmanlı devleti ancak 11 Şevval (=22 Aralık)'de savaş ilân etmiştir⁸. Bu sıralarda Rusların önünde bir parça direniş gösterebilen tek kuvvet Alemdar Mustafa Ağa'nın idaresinde olanlardır. Alemdar Mustafa Ağa gönderilen H. 25 Zilkade 1221 (= ocak 1807) tarihli bir menşur ile (Başbakanlık Arşivi, Cevdet tasnifi, Askerî 1298) kendisine vezirlik verilerek Paşa ünvanını almış, ayrıca Tuna Seraskeri de tayin edilmiştir⁹. Alemdar Mustafa Paşa'nın bundan sonraki kısa hayatı konumuz dışında kalmaktadır.

Goleşti'deki yalağın üstündeki kitabe H. 1221 (= 1806) tarihini gösterdiğine göre, bu küçük eser, Rus savaşının başladığı ve Alemdar Mustafa Ağa'nın henüz Razgrad ve Ruscuk âyanı olduğu yıl içinde yapılmıştır¹⁰. Bu taşda adı bulunan Elhac Mustafa Alemdar acaba Alemdar Mustafa Paşa mıdır? Bu sorunun cevabını vermek çok zordur. Kitabede Paşa ünvanının bulunmayışı ve 1221 tarihi, Alemdar Mustafa Paşa'nın hayatının bu yıl içindeki akımına uygun düşmektedir. Eğer bu küçük vakıf onun eseri ise, kitabe Alemdar Mustafa Ağa'nın henüz vezirlik almasından yani 25 Zilkade 1221 (= ocak 1807)'den önce yazılmıştır. Hatta bu hususda daha da açık bir tahmin yürütülecek, Rus ordusunun 1806 Kasımında Eflâk-Buğdan üzerine yürümesinden ve Bükreş'e girmesinden önceye de ait olmalıdır denebilir. Fakat Alemdar Mustafa Paşa'nın *Elhac* olduğuna dair hiç bir bilgimiz yoktur. Eğer kitabede *Âyan, Kapucubaşı* ve-

7 Uzunçarşılı, *Alemdar Mustafa Paşa*, s. 41.

8 İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1955, IV, s. 83.

9 Uzunçarşılı, *Alemdar*, s. 57.

10 Hernekadar H. 1221 tarihinin milâdî karşılığı 1806 ve 1807'den de iki ay ise de, bu bölgedeki olayların durumu 1807 tarihine ihtimal verdirmez. Biz de bunun için sadece 1806 yazmayı tercih ettik.

ya *Mirahur'u evvel* ünvanlarından biri bulunsa, veya Alemdar Mustafa Paşa'nın Elhac olduğunu bilsek, taşın Alemdar Mustafa Paşa'nın hayratı olduğunda hiç bir şüphe kalmazdı. Şu halde Goleşti kitabesinde Alemdar Mustafa adı ve 1221 tarihi, Alemdar Mustafa Paşa ile uygun düşmekte, fakat onun *Vezir* olmadan önceki ünvanlarının bulunmayışı bu hususda kesin bir tahmin yürütmeği güçleştirmektedir. Ayrıca Elhac lâkabı da bağdaşmaz görünüyor. Belki de Alemdar Mustafa Paşa gerçekten Hacı idi ve bu lâkabı tarihe geçmemiştir. Bu duruma göre Goleşti kitabesinin kesin olmasa bile Alemdar Mustafa Paşa'nın âyanlık devrine âit bir hatıra olması ihtimali geçerli kalmaktadır.

Bu kasit ve iddiasız kitabeli yalak taşının Romanya'nın daha doğrusu eski Eflâk eyaletinin bu ücra kasabasında ne münasebetle bulunduğu da insanı düşündürür. Bu hususda yaptığımız araştırma bir netice vermedi. Bu taşın ilk konulduğu yerde mi olduğu yoksa daha uzak bir yerden mi getirildiği bilinmemektedir. Bu taş buraya eskiden «konak» sahibi boyarlardan biri tarafından getirilmiş olabileceği gibi, yakın tarihlerde, bu malikâne müzeleştirildiğinde de getirilmiş olabilir. Fakat ne olursa olsun bu hususda açık bir bilgi edinmemiz mümkün olmadı. Burada, yani Goleşti ailesinin malikânesinin kapısı önüne bir Türk hayratının kurulmasına ise bir anlam vermek çok güçtür. Goleşti, Osmanlı toprağı sayılmayan bir bölgede olduğuna göre bir Türk'ün, bunalımlar ile dolu bir yıl içinde, buralarda bir hayrat bırakması gerçekten şaşırtıcıdır. Herhangi bir sanat değerine sahip olmamakla beraber, ihtimal verilmeyen bir yerde raslanan bu mütevazi tarih belgesinin sahibi eğer Ruscuk âyanı Alemdar Mustafa Ağa ise, bu çok hareketli geçen yıl içinde Romanya'nın bu ücra köşesinde bir iz bıraktığını kabul etmek gerekecektir.

Eflâk eyaletinin içinde, buralar Osmanlı toprağına katılmadığından hiç bir Türk eseri yoktur. Sadece kilise, manastır ve saraylarda çok kuvvetli Türk sanatı tesirleri, süslemelerde Türk motifleri görülür. Bu bölgede sivil mimaride ise, Türk sanatı izleri çok açıktır¹¹. Bu hususda en tanınmış örnek önce Tirsinik'li İsmail Ağa'-

11 Bu konu üzerinde yaptığımız araştırma projeksiyonlu bir konuşma olarak 26 Mayıs 1978 Cuma günü Bükreş'te takdim edilmiştir. İleride konuşmamız metnini bir makale olarak yayınlamayı düşünüyoruz.

nın, onun öldürülmesi üzerine de Alemdar Mustafa Paşa'nın en yakın adamı, bazı hususlarda onların «akıl hocası» olan, para işlerini idare eden Ermeni sarraf Manuk Bey Mirzayan (1769-1817)'ın Bükreş'in ortasında yaptırttığı büyük han veya kervansaraydır¹². İçinde 1812 Mayısında imzalanan Bükreş sulh muahedesinin kararlaştığı ve bugün tamamen yenilenmiş birinci sınıf bir otel olarak işletilen Manuk hanı, Tuna'nın kuzeyindeki bölgede Türk hanları geleneğini sürdüren ve eski Eflâk Eyaleti topraklarında Türk sanatını yaşatan bir eserdir. Ancak bu yapı Türk üslûbunda olmakla beraber, Türk olmayan bir kişi tarafından yaptırılmış bir ticaret yeridir. Osmanlı devri vakıfları ve eserleri ise Memleketeyn denilen Eflâk ve Buğdan sınırlarının dışındaki Rumen topraklarında (Dobruca) görülebilir. Fakat Goleşti'deki kitabeli yalak, Eflâk topraklarının içinde, hatta ortasında, bir Türk tarafından vakfedilmiş bir eser olarak garip bir durum yaratmaktadır.

Alemdar Mustafa Ağa, önce Razgrad sonra Ruscuk âyanı olmakla, Tuna boyu üzerinde hâkim bir kişidir. Osmanlı imparatorluğunun bu sıkıntılı yıllarında efendisi Tirsinik'li ile beraber bir ta-

12 Çok zengin bir sarraf olan Manuk Bey'in, Tirsinikli ve Alemdar gibi Türklere çok yakın oluşu yanında Ruslar ile de pek sıkı bir dostluğu olduğu bilinir. Bir prens gibi yaşayan Manuk Bey, Romanya'da bir Ermeni kolonisi kurma için gayret göstermiş ve perde arkasında oynayan bir politikacı olarak tanınmıştır, bkz. S. Ionescu, *Manuc Bej zaraf si diplomat la inceputul secolului al xax -lea*, Cluj 1976; ayrıca bkz. Miller, *Mustapha Pacha*, s. 216 vd. ve 385 vd. Manuk Bey, Rusçuk'da Tirsiniklioğlu'nun yanında sivrilmiş, onun aracılığı ile Eflâk voyvodası Kostantin İpsilanti'den, Bey ünvanını almış, bu defa İpsilanti aracılığı ile gizlice Ruslar ile anlaşarak 1806'da Rus pasaportu almış, fakat aynı yıllarda buralarda kendisine emniyetle servetini arttıracak tek güçlü idareci olarak gördüğü Alemdar Mustafa Paşa'nın sarrafı ve «akıl hocası» olmağa da devam etmiş ve Alemdar'ın İstanbul'a yürüyüşünü desteklemiştir. Alemdar'ın ölümünden sonra Manuk 1809-1813 yıllarında Bükreş'de yaşamış, 1812 Mayısındaki Türk-Rus sulh anlaşmasında aracı olmuş, hatta sulh görüşmeleri onun huzurunda yapılmış, 1812'de kendisine Ruslar, Vladimir nişanını vermişler, 1813'de Transilvanya'da bir malikâne alarak, Viyana'ya geçmiş ve burada Ermeni kuruluşlarına yaptığı para yardımları ile büyük şöhrete erişmiştir. 1815'de Besarabya'da büyük bir Ermeni şehri kurmak için girişimlerde bulunmuş 1816'da Rusya'ya gitmiş ve dönüşünde Besarabya'da bir prens yaşayışı sürdürürken, 1817'de bir cirit oyunu sırasında attan düşerek ölmüştür. Manuk Bey'in biyografyası hakkında ermenice yazılmış monografyalar da vardır, «Ruscuk yaranı» arasında olan bu şahıs hakkında tarihlerimizde hiç bilgi bulunmadığına burada işaret ederiz.

kim politik oyunlar içinde olduğu fakat hâkim olduğu bölgede emniyeti sağladığı da bir gerçektir. Hatta bu emniyeti yüzünden, çevredeki toprak sahibi boyarların, Alemdarı destekledikleri de bilinir¹³. Acaba Alemdar Mustafa Ağa, Goleşti'deki boyarlar ile dostluğunun bir işareti olarak mı bu çeşme yalağını vakfetmiştir? Şimdiki halde bu sorunun cevabını vermek mümkün olmamaktadır. Kitabedeki Elhac Alemdar Mustafa'nın hüviyeti gibi, bu taşın Goleşti'de Golescu'lar «konağı» kapısı önünde bulunuşu da çözüm bekleyen karanlık sorulardır.

Biz bu küçük notumuzla, Alemdar Mustafa Paşa hakkında zengin arşiv belgelerine dayanan bir monografya meydana getirmiş olan Rahmetli İsmail Hakkı Uzunçarşılı hocamızın, bu eserine zayıf da olsa bir katkıda bulunduğumuzu sanıyoruz¹⁴. Goleşti kitabesindeki Alemdar Mustafa, aynı addaki Sadrâzam ile aynı kişi olmasa bile, Romanya'nın uzak bir köşesindeki bu Osmanlı devri Türk hatırası böylece tanıtılmış olmaktadır. Bunun da tamamen faydasız olduğunu sanmıyorum.

Romanya'nın Goleşti kasabasında tesadüfen rasladığımız bu küçük tarih hatırası bizi rahmetli İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın Türk kültür tarihine yaptığı başka bir hizmeti daha hatırlatmaktadır ki bu da onun en önemli eserlerinden olan *Kitabeler*'dir. Uzunçarşılı, Cumhuriyetin ilk yıllarında henüz Millî Eğitim Bakanlığında görevli olduğu yıllarda müfettiş olarak dolaştığı yerlerde eski kitabelerin kopyalarını almağa girişmiş ve böylece meydana getirdiği kitabe derlemelerini (külliyyat-corpus) yayınlamıştı. Birinci ciltte, Tokat-Amasya çevresindeki kitabeler, ikinci ciltte ise Batı Anadolu'da Afyon Karahisarı, Manisa, Muğla, Denizli, Eğridir bölgesi kitabelerinin kopyaları ve bunlarla ilgili tarih bilgileri ve resimleri yer almıştı¹⁵. Ne yazık ki, 1927 yıllarında ilk cildinin basılması ile başlayan

13 Miller, *Mustapha Pascha*, s. 128 ve 129.

14 Alemdar Mustafa Paşa'nın mezarının şimdiki yerine getirilmesi hususunda bkz. F. Schrader, *Konstantinopel, Vergangenheit und Gegenwart*, Tübingen 1917, s. 99-100; nakil olayı ile ilgili resimler için bkz. «*Resimli Kitap*» VI, sayı 32 (1327).

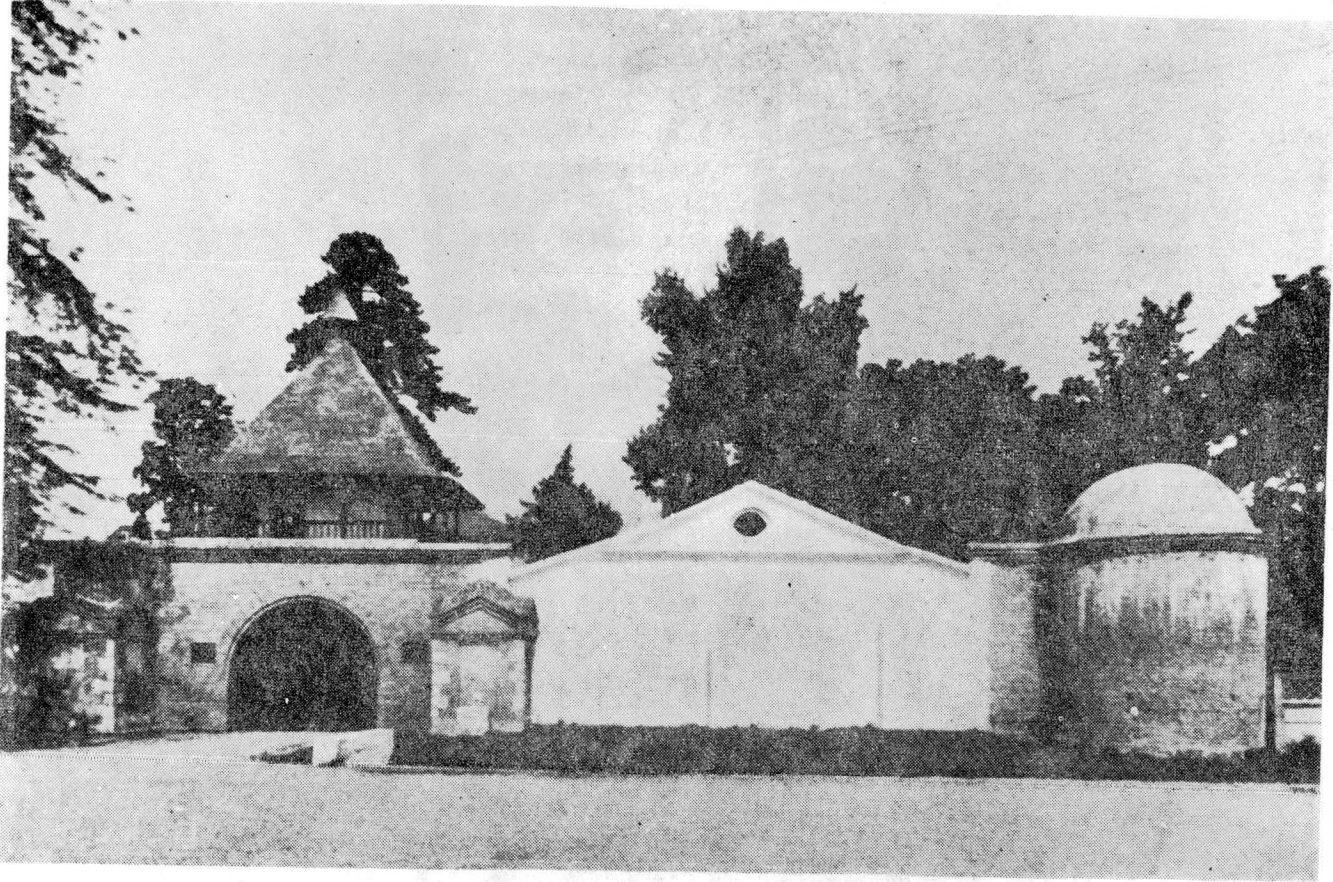
15 *Anadolu Türk tarihi vesikalarından Tokat, Niksar, Zile, Turhal, Pazar, Amasya vilâyet, kaza ve nâhiye merkezlerindeki kitâbeler*, İstanbul 1340-1927; *Anadolu Türk tarihi vesikalarından ikinci kitap, Afyon Karahisarı, Sandıklı, Bolvadin, Çay, İshaklı, Manisa, Birgi, Muğla, Milas, Peçin, Denizli, Isparta, Atabey ve Eğridir'deki kitabeler...*, İstanbul 1347-1929.

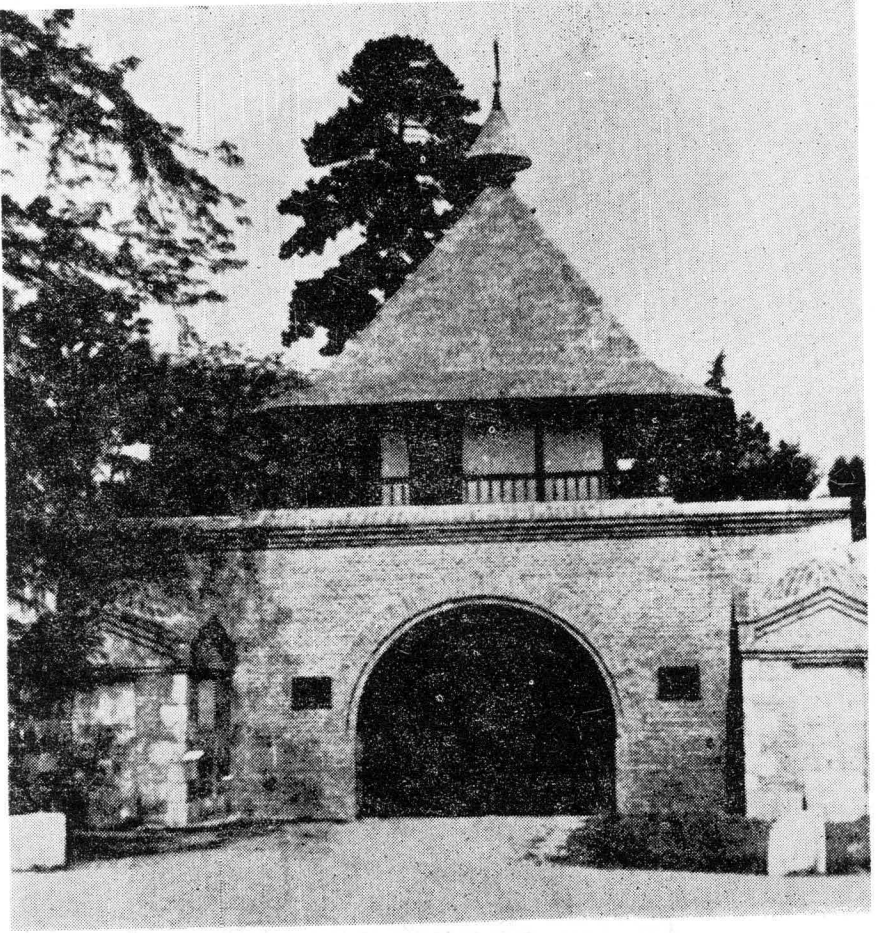
ve faydası ile değeri, birçoğu artık kaybolduğundan bugün daha iyi anlaşılan bu çalışmalar sürdürülmedi¹⁶. Bazı tek tek denemeler ile başka yerlerdeki kitabeler başkaları tarafından derlendikten sonra bu yoldaki çalışmalar unutuldu gitti. Halbuki bir taraftan bugünkü millî sınırlarımızdaki eski kitabelerin toplanmasının sürdürülmesi, tarih bilimine sağlayacağı büyük faydalar bakımından yerinde olurdu. Başka taraftan ise bu çalışmanın bir benzeri de bugünkü sınırlarımızın dışında kalan eserler ve dolayısıyla kitabeler için yapılmalıydı. Bu ikinci grup, hızlı bir kaybolma tehlikesi karşısında olduğundan belki de birinciden daha acele olarak ele alınması gerektiyordu. Buna da ne yazık ki hiçbir vakit girilmedi. Sadece bazı yabancı araştırmacılar arasında bir kaç yabancı memleketlerdeki Türk kitabelerine dair makaleler yayınladılar. Böylece Polonya'lı bir tükolog, Bulgaristan'da rastladığı bazı Osmanlı devri Türk kitabelerini yayınlamak suretiyle tanıtmış oldu¹⁷. Gönül ister ki, rahmetli İsmail Hakkı Uzunçarşılı Hoca'nın tam yarım yüzyıl önce başlattığı bu çalışma yeniden canlansın, hızlansın ve yalnız Türkiye'deki değil, fakat yabancı memleketlerde kalanlar da derlenerek bir *corpus* halinde yayınlansın. İşte bizim Goleşti'de bulduğumuz küçük tarih hatırası da böyle bir çalışmanın mayasına katılmış bir damlacıktan ibarettir.

16 Uzunçarşılı tarafından kopyaları alınan kitabelerin bazıları aradan geçen 40-50 yıl içinde ya bozulmuş ya da kaybolmuştur, bu hususda bkz. Semavi Eyice, Kapu Ağası Hüseyin Ağa'nın vakıfları, «Atatürk Üniversitesi - Edebiyat Fakültesi Dergisi A. Gabriel'i anma özel sayısı», IX (1978) s. 149-246.

17 A. Zajaczkowski, Materaly do osmansko-tureckiej z Bulgarii, «Rocznik Orientalistyczny», XXVI, 2 (1963) s. 7-47.

Res. 1 : Goleşti konağının avlu cephesi. Türkçe kitabe sağdaki çeşmenin önündedir.

Res. 2 : Goleşti konağının avlu kapısı ve çeşme.

Res. 3 : Alemdar Mustafa Paşa'nın ölümü üzerine yayımlanan bir gravürü (aslı Viyana'da, Ottokar von Schlechta-Wasehrd'in kitabından).

Res. 4 : Goleşti konağının kapısı önündeki türkçe kitabeli yalak.
(1978'de tarafımızdan çekilmiştir).